

## Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

## в Австрії:

на цілий рік . . . .	20 кор
на пів року . . . .	10 кор
на чверть року . . . .	5 кор
на місяць . . . .	170 кор

## За границею.

на цілий рік . . . .	16 рублів
або 36 франків	
на пів року . . . .	8 рублів
або 18 франків	

Поодинокі число по 10 сот.

# РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свята • 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

## Загранична політика Італії.

(X) В італійскім парламенті відбула ся в минулої пятниці розправа над етатом міністерства заграничних справ, в котрій міністер Титтоні виголосив знаменну промову. Передовсім запевнив він, що військові видатки не повинні занепокоювати нікого, бо они зроблені лише в тій цілі, щоби удержати і на дальше мирні заміри італійскої політики без усякої зміни. В справі Македонії предложить міністер парламентови зелену книгу. Зєдиненє Крети з Грецією є неможливе, позаяк се могло би викликати заворушеня на Балкані. Охоронні держави і кн. Юрій будуть приневолєні перевести поважні реформи на адміністраційній і фінансовій области.

Відтак говорив Титтоні про тридержавний союз і зазначив, що він має не лише для Австро-Угорщини й Німеччини, але й для Італії важне значє, звільняє її від надмірних військових видатків і є певною порукою європейского мира. Відвідини цїсаря Вільгельма і гр. Голуховского не потребували скріпляти на ново сего союзу, бо взаємини Італії з сими державами є знамениті, а тепер стали ще сердешнійші.

Уложена і до відомости парламенту подана вторік програма що до обезпечєня італійских інтересів на Балкані, розвинула ся зовсім по думі міністра. Всі питання були спільно і в порозуміню з Австро-Угорщиною уложені і полагжені, а Німеччинна мала лише одно бажанє, щоби між Італією і Австро-

Угорщиною було порозумінє удержанє. Італія намагала ся також удержати добрі взаємини з Росією, хоч се визвало певне зворушенє умів в краю. Так само були добрі взаємини з Англією і Францією. Ясне становище Італії супроти Туреччини зєдало певно довіре і симпатії на Балкані.

Про реформи в Македонії згадав також міністер Титтоні і зазначив труднощі, з якими мусять бороти ся цивільні агенти охоронних держав, але всеж таки можна вказати на певні успіхи сих реформ. Реорганізація жандармерії дає поруку житя і майна, а надужитя будуть усунєні фінансовою реформою під контролею європейских держав.

На основі мірцштегскої програми передали Австро-Угорщина і Росія Порті пропамятне письмо в справі фінансової програми в Македонії, в котрім домагали ся певних змін в управі і що до фінансового регуляміну. Порта виробила свій регулямін фінансовий, а по порозуміню з великими державами постановлено управу реорганізованого загряду фінансового піддати під догляд європейских держав підписаних на берлінськім договорі. До начерку Порті додали європейські держави ще свою статью, в котрій зазначено, що для догляду фінансової управи іменуєть своїх фінансових відпоручників Італія, Франція, Англія і Німеччина, котрі з генеральним інспектором фінансовим і цивільними агентам Австро-Угорщини і Росії мають спільно поступати, а особливо дбати про правильні оплати ціла і десятин.

Наостанку заявив Титтоні: «Коли я свого часу зазначив, як докладно уложєне

наше порозумінє з Австро-Угорщиною, котре обезпечєє обопільнє зрєченє всякої овлади Альбанії, то на се замєчено, що значїне Альбанії підупало наслідком злуки кількох повітів альбанських з Македонією. Тепер я в тїм милім положєню заявити палаті, що гр. Голуховский зовсім з тим годить ся зо мною, що при виконаню 3-го артикулу мірцштегскої програми що до реорганізацій македоньскої управи ті повіти альбанські, котрі злучєні тепер з Македонією, будуть знов прилучєні до властивої Альбанії».

Ся промова Титтоного була прийнята палатою з великим одушевленєм, а також дньовникарство італійске прийняло заяви міністра з великим вдоволенєм.

## Поселенчий рух в Америці.

Американьска „Свобода“ подає деякі цікаві данї з поселєного руху в північній Америці:

З імігрантів прибувших на початку сего місяця до Болтімор, завернено до краю 11 з Угорщини, 5 з Австрії, 3 з Росії, 2 Македонців і одного Турка.

Последніми роками прибуває перєсїчно 8000 Япанців до Америки, особливо до західних держав. Позаяк Япанці спритні люди і відбирають хліб білим робітникам, то повстала агітація, щоби не допускати Япанців до Америки, подібно як не допускають Хінців. Тимчасом се неможливе, бо Япанія не Хіні і в разі ухвалєня такого права через тутешній конгрєс, Япанія певно силою старали би ся змусити Сполучєні Держави до задержаня давно обовязуючих умов,

34

## ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ  
(нагороджена „Михайловою премією“ 1905 р.)

(Дальше).

Гетман і його гості дивили ся хвилину на сию подію, а там потім далі вели свою розмову. Вкінці Дзерон потяг Микулу за рукав і сказав: «Ходи!» Всі попрощали ся з гетманом і вернули ся в обоз. Пішов і Чоботар з ними. Він і Микула йшли за панами та вели свою розмову.

Може що переказували до мене? — спитав ся Микула не відступаючи від Чоботаря.

— Вони й не знають, що я втік. Я й сам не думав, що втечу. Тільки в последній хвилині, — нас вели кладкою, бо міст ще не готовий, по кількох переганяли — ніч темна, я тільки ступив на той бік, думаю собі: все одно! Скочив, вони за мною; а я з берега гон у воду! Потовк ся — от диви ся, яка рука здерта — але тримаю ся берега і лізу-лізу далі. Тут вода рве — не даю ся. А вони гадали, що я втопив ся. Ха-ха! Ото мені вдало ся! Тільки одежі збув ся, бо був би не переплив Дністра. Так мене тепер вода несла, а я на всєсь, на всєсь...

— Дуже там пильнують бранців?

— Ой, дуже! Довкола війско. Я ще вчера рано говорив із твоїми. А потім деє мені щєзали з очий. Стільки тисяч людей, то віднайти не легко, але вони там за Дністром.

— Дуже журять ся?

— Ну вжеж, а ти що гадав? Змарїли так але здорові. Турки дають їсти: дбають про бранців так, як про худобу.

Микула замовк, але по хвилині почав питати ся, який міст ставить Томша. Уже думав над нападом ватага, яку тільки треба було ще зібрати.

— Та се не міст, а ціла гребля! — відповів Чоботар. — З того і з сего боку берега поробили кашки, воду пустили серединою, а в попереку на кашках кладуть довгі ковбки. Ще не зовсім поклали, ми переходили, як по кладці, але вже поруча є з обох боків... Вода, не зірве, щоб не знати-що. Місце добре.

— Богато там наших з Молдови коло моста?

— Та се самі наші. По ноші пізнати. Буде їх кілька сот а може й більше. З горбка бачив я, як ще по тім боці нас тримали.

— Не пізнав ти там нікого із Серета або із Сучави?

— Та як можна було пізнати? За днья не пускали ближше, а в ночи не бачили. Казали тільки, що міст буде якийсь Вірмення.

— Може мій тєсть із Сучави? — здогадував ся Микула.

— Не знаю.

— От коби знати певно, що він там!..

— Ярошенку! — обернув си Дзерон — ходи сюди!

Ярошенко підбїг до Дзерона, що обговорював справу з Миколою і Молодецьким.

— Ти маш стягати ватагу козаків: пан Могила також буде помагати. Ми лишаєм ся в козацькїм обозі. Козакам платимо. Розумієш?

— А полковники згодять ся?

— Коли сам гетман згодив ся, то й вони згодять ся. Нам людей не треба богато: кілька сот — і годі! Дїло в тїм, щоби добру пору вібрати і напасти на міст із лівого крила і на Томшу.

— Се не буде так легко, пане Дзерон, як вам здаєть ся — замїтив Молодецький. — Адже моста будуть стерегти.

— Тому мусимо спїшити ся, поки ще не зовсім готовий і нема потреби його дуже пильнувати — відповів Дзерон горячо.

— Ай, пане Дзерон, се не купецьке дїло. Але поможи вам, Боже!

— Пане Молодецький — просив Могила — ми тут остаємо ся, а ви вертаєте ся. Лишаю се на вас, підпірати мою справу в пана Любомирського. Ходкевич хорїй: З ним годі говорити, а Любомирський має велике слово у всїх. Ви-ж знову в такїй приязни з ним...

— Добре, добре, я поговорю, якби що до чого прийшло.

Молодецький відійшов.

Починати зараз дїло з козаками годі було, бо напали яничари. Інші турецькі війска здержували грецьом польське війско, а яничари мали знищити козаків. Козаки прийняли їх з окопів такою стрільяною, що не то жаден яничар не станув на окопі, ще з поля всї завернули ся.

заключених між Япанією а Сполученими Державами.

В лютім прибуло 67.117 імігрантів до Спол. Держав, с. є о 33.150 більше як того самого місяця 1904 року.

6-го с. м. прибуло до Бостон з Ліверпуля в Англії небувале доси число, бо аж 2010 імігрантів. Видно, що люди починають їхати не лиш до Нового Йорку, але й до других портів. Сі емігранти в більшій часті Білоруси, Литовці, Поляки і Жиди.

Російські Німці, що втечуть перед війском, ідуть до Aurora, Ш і сусідних міст.

В Crookston, Minn. завязав ся іміграційний комітет, маючий на цілі сироваджувати імігрантів на фарми до повітів Polk, Marshall, Kittson, Roseau і Red Lake.

До фабрик в Фоль Рівер, Масс. пхають ся купами російські Жиди.

Паві Ю. Латроп з Чикаго, обзнакомлена докладно з еміграційним рухом в публичній промові висказалась против того, щоби не допускати неписьменних до Спол. Держав. „Се несправедливо“, говорила она „виключати чесних і здорових імігрантів тому тільки, що они не мали спосібности научитись читати і писати, а впускати тих письменних, котрі нераз більше шкідливі для загалу як неписьменні“.

Невдовзі має бути отворена резервація Індіян племені Чіпева в Мінесоті. Резервація ся обнимає 230.000 акрів поля. Землю буде роздавати уряд за малою оплатою.

Сполучені Держави обчислюють тепер, скільки тут мешкає Хінців. В якій цілі се роблять, поки що не знати.

10-го цвітня громада зложена з 500 імігрантів прибула до Півн. Дакоти. Цікаво би знати звідки, тому що свого часу була поголоска, що до Америки вибирає ся 200.000 українських штундистів.

Неапольський банк має 45 філій в Америці, котрі висилають щороку до краю 30 мільонів доллярів заощаджених Італійцями.

В полудневій Бостоні має станути будівля Am. Slavonic A. L. Ass'n коштом 15.000.

Імігранти можуть найти роботу при будівлях на передмістях Нов. Йорку. Минулого року майже чверть мільона імігрантів остало в Новім Йорку, ввиду того показалась потреба побудованя великого числа нових домів.

Як строгими є іміграційні власти супроти прибуваючих імігрантів, показує слідуєчий примір. Кілька днів сему прибув другий раз до Америки Давид Мурик, російський жид. Мав лиш 85 центів при собі і виглядав лихо, але має тут дві сестри, з котрих кожда варта від 2—5 тисяч дол. і мав за собою опіку іміграційного жидівського товариства. І сестри і товариство хотіли зложити сонд, що Мурик не стане публичним тягаром, ба навіть їздили в сій справі до Вашингтону, але не помогло нічого. Мурика відіслано до краю задля слабого його здоровля.

В пів поля яничари станули і почали стріляти. Стріляли з пів години, а потім знов кинули ся на окопи. Козаки, що підчас стріляня яничарів сиділи спокійно в окопах, знову виждали до послідної хвилини і відкинули їх своїми кулями, як стіну. Потім вискочили з окопів, сусіди-Німці помогли, зігнали Турків з поля аж під ліс.

За сей час, від коли почала ся облога, така майже щоденна забава в окопах і в полі уже пройдала ся козакам. Усе те саме і те саме — і кінця тому нема. Доки се потягне ся? Весі козаки відчували потребу якоїсь цікавішої події — і тому, коли Микула почав під вечір у полку Дорошенка збирати ватагу, зголосило ся відразу стільки охочих, що Микула і не сподівався. Але що з одного полку забирати стільки людей — не годило ся і полковник був би не згодив ся, то самі козаки казали, що зберуть охочих з інших полків.

Товариші Микули, Муха, Безушко і Таран згодили ся дуже радо помогти Микулі; лише Пугач не хотів покинути своєї гаківниці. Із приятелів Могилы привели Копачовський і Бичок троха людей. Чоботар аві гадки не мав мішати ся у се діло; він дякував Богу, що вийшов з одной біди та передумував над тим, з чого-б жити та в що зодягнути ся.

(Дальше буде).

10. априля прибуло на однім лиш кораблі 953 Япанців до Сан Франціско.

13. с. м. 23 пар шведских і італійских емігрантів виїхало з Нового Йорку на фарми до півн. Дакоти і до Небраски.

Ріжні добродійні товариства висилають з Англії бідних людей на фарми до Канади. Одн лиш корабель, що прибув 17. з Ліверпуля до Галіфаке, привіз 1300 таких емігрантів.

Не лиш до Сполучених Держав, але і до Англії напливає велике число емігрантів з континентальної Европи; за те многі Англіїці вносять ся до Канади та полудневої Африки.

Многі фермери зі стейтів Вашингтон, Монтана, Айдаго і Орегон емігрують до Канади.

Стейт Мінесота ухвалив право, силою котрого назначено 28 тисяч доллярів на ознакомленє людей з землею і богатством Мінесоти та справленє туда еміграційного руху.

До Галіфаке в Канаді, прибуло доси сего року 20.000 емігрантів з самої Англії.

В Філадельфії, Па. арештовано кількох емігрантів, що мали фальшовані, ситизенські папери.

В 1904. році 199.886 емігрантів прибуло до Буенос Айрес в полудневій Америці; 126 тисяч з них були Европейці.

В протягу минулого року прибуло 89.442 жидів до Н. Йорку, з того російских жидів було 66.536, румунских 4.856 і 16.507 галицких. Злучені добродійні товариства видали своїм одновірцям в однім році 217 тисяч запомоги; в сей спосіб запомогли 10.334 жидівських родин.

Трансантлянтійські кораблі приносять пересічно 1.000 емігрантів, хотяй число емігрантів на деяких з них доходить 2300. Одн корабель минушого тижня повіз до краю 1.500 емігрантів.

17 го привіз в Гатру до Н. Йорку французький корабель 1.500 емігрантів. Між емігрантами були многі з Австрії. На французьких кораблях дають людям вино за сбідом і обходять ся добре. Кораблі сеї лінії стають в Джерзі Сіті.

Стейт Полуднева Каролайна отворив офіс в Н. Йорку під ч. 15 Broad Str., цілею котрого буде спроваджувати емігрантів до Полудневої Каролайни. Крім сего мають вислати кількох агентів до Европи, щоби агітували за еміграцією до Полуд. Каролайни.

Держави Тексас, Колоредо і Каліфорнія роблять всякі зусилля, щоби стягнути до себе імігрантів, котрі опісля стали б фермерами. В тій цілі позасновували товариства: Texas State Immigration Society, Colorado State Realty Ass'n і California Promotion Committee. Те саме роблять і другі полудневі та західні стейти.

### 3 державної ради.

На суботнішнім ранішнім засіданю приступлено до нарад над ухвалою палати панів в справі закона про похатництво. В подрібній дискусії над §. 12. забирав голос цілий ряд послів, відтак міністер торговлі Каль доказував, що в сій kwestії, так глибоко впливаючій на заробкові відносини, децизия що до похатництва в послідній інстанції повинна прислугувати міністерству торговлі, а не адміністраційним властям кравним, як сего бажали деякі послів, бо тільки в сей спосіб є можливе поступованє після-однаких засад; тим більше повинно ся поручити се міністерству, що оно буде мусіло опирати ся на справозданнях краєвих властей. По міністри промовляли пп. Офнер і Еленбоген, які піднімали ухвалу палати панів. В голосованню прийато внесене комісії, а всякі інші внесеня відкинено.

О год. 2. по полудни наступила перерва з причини похорону віцебурмістра Штробаха.

На вечірнім засіданю, яке розпочало ся коло 5. год. по полудни, палата по вичерпаню дискусії над законом про похатництво, ухвалила сей закон в третім читаню, після чого розпочала ся дискусія над законом про основанє італійского правничого виділу в Роверето. Пос. Бенаті домагає ся основаня виділу в Триесті, згідно з бажаннями Італійців. Пос. Романчук жадає утвореня руского правничого виділу у Львові. Пос. Пляван виступає против основаня італійского університету

в Триесті, а жадає словенського університету в Люблянї.

Міністер просвіти Гартель заевнує, що правительство відносить ся симпатично до твореня нових університетів, однак мусить тямити, щоби існували до сего услія. Про českий, руский і словенський університети скаже міністер ширше в комісії. Що до італійского університету, Триєст безперечно має добрі сторони, однак лежить на ріжноязичній території і заходить би можливість інсбрудьких подій. Впрочім в комісії буде нагода до обговореня місця для італійского університету.

Пос. Кончі відкликє ся до всіх стороництв, щоби не дали нарушити права італійского народу. Пос. Еленбоген промовляє за признанєм всіх свобод кождей народности. Тільки заевненє цілковитої автономії народам уратув Австрию. (Гучні брава в палаті і на галерії). Пос. Вешегнасі домагає ся італійської політехвіки в Триесті, пос. Ерлер виступає против твореню італійского університету, а пос. Жачек жадає другого českого університету. По промовах генеральних бесідників, переказано предложенє шкільній комісії.

При кінци засіданя ухвалено в другім і третім читаню закон про підводи разом зі змінами поробленими в палаті панів.

Про день і порядок дневний слідуєчого засіданя палати повідомить ся послів листовно, що як догадують ся, наступить се на другу половину червня.

### Політичний перегляд.

Скликанє краєвих соймів оголошує урядова Wiener Ztg. патентом цісарским а дня 10. с. м. Сойми Долішньої Австрії, Буковини і Форальбергу скликані на 17. с. м., českий сойм на 18. с. м., а істрийський на 25. с. м. Českі Шенерерияни ухвалили пропагувати між німецькими послами дальше ведене обструкції в českім соймі; послів інших німецьких стороництв є сему противні. Нагодячим моментом є також се, що в Празі, так само як і в Кракові, утворено експозитуру дирекції водних доріг, а тим способом правительство виявляє, що бажана всіма будова каналів не буде відволікати ся і вступні праці розпочнуть ся без проволіки.

Пересилєне на Угорщині хотяй хвилево успокоїло ся, то всеж таки не поладанє, аві нема вигляду, як оно покінчить ся. Адреса до престолу вже готова і зложена в президії правительства; гр. Тіса уступає, а чи прийде по нім урядниче, чи коаліційне правительство, всеж таки більшість угорского сойму стоїть одностійно і витрєвало на становиску негаційної угоди з р. р. 1867. Ввиду того сепаратистична більшість буде уважати всякі концесії лиш дальшим кроком до здійсненя єї змагань і буде аж тоді вдоволеня, коли осягне вповні свою ціль. Все буде зависіти від того, чи теперішні розбитки ліберальной партії, котрі стоять при угоді з 1867 р., зможуть знову прийти до сили і впливу в краю; колиж ні, то відносини Угорщини до нашої половини держави будуть мусіти так основно змінити ся, що се не позістане без великого впливу й на цілу державу, а в тім лежать і ціла вага теперішних відносин на Угорщині. До характеристики тих відносин треба тут додати, що клуб хорватской правної партії в хорватскім соймі постановив скликати всіх опозиційних хорватских послів на наряду в справі становища опозиції супротив полнженя на Угорщині і в Хорватії. Крім того мають ще відбути ся збори послів з Дальмації і Істрії при участі словінських послів, щоби нарадити ся над становищем Хорватів і Словінців супротив цілої монархії.

Туреччина має немалий клопіт з повстанчима Арабами і тільки політика европейских держав держить єї дряхлаве панованє в Европі. В Арабії Бедуїни здобули місто Сааня і забрали 30 гармат, 20.000 карабінів і дуже велику скількість воєвних запасів та амуніції. Що балканські народи не використовують такої хвилі, коли Туреччина замотана в поборюваню небезпечного повстаня, се треба приписати тільки тій реакції, яка наступила по безуспішних зусиллях минулих літ, а готовно недостаткови поро-



